

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕ 2.1.1.01 «Логіка»

№04 Богослов'я

№ 041 Бакалавр богослов'я.

Розглянуто та схвалено

Вченою радою РО «ВДНЗ «ТХІ»

Протокол № 10/5-6 від 20.04.2018 р.

1. Дані про викладача дисципліни

Прізвище, ім'я, по батькові розробник	Недзельський Костянтин Казимирович
Завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін	Кандидат філософських наук, доцент.

2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Логіка» спрямоване на формування у студентів необхідного логічного базису для засвоєння всіх навчальних дисциплін, вмінь для аналізу термінології, оволодіння методами роботи із інформацією; розвиток навичок критичного мислення; вивчення еволюції логічних концепцій, застосування логічних методів в процесі прогнозування, виявляти логічну структуру висловлювань та оцінювати на цій підставі ступінь вірогідності або істинності отриманих висновків.. Навчальна дисципліна «Логіка» належить до нормативних дисциплін.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 04 Богослов'я	Нормативна	
Загальна кількість годин 90 – д.в. 75 – з.в.	Спеціальність 041 Богослов'я	Рік підготовки	
	Освітня програма Бакалавр богослов'я.	1й	1й
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		21 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		45 год.	63 год.
		Вид контролю: екзамен	

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Логіка» є підвищення у слухачів культури логічного мислення, що є раціональною передумовою їх успішної фахової підготовки.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Логіка» є:

- формування знань про закони, принципи і форми логічного мислення;

- формування практичних навичок доказового, логічного мислення, побудови коректних міркувань, свідомого і відповідального відношення до розмірковувань;

- прищеплення навичок свідомого використання раціональних наукових методів в дослідженнях і обговоренні різних процесів та явищ, актуальних питань релігійно-церковного життя та богословських проблем.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

Інтегральна компетентність	Здатність використовувати отримані знання, уміння й навички для власного особистісного зростання та ефективного лідерського служіння.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу 2. Здатність до критичного мислення 3. Здатність до самоаналізу 4. Здатність до науково обґрунтованої інтерпретації людських відносин та поведінки 5. Здатність цінувати та поважати унікальність людської особистості 6. Здатність самостійно працювати з літературними джерелами 7. Розуміння природи наукових знань та меж їх застосування в практиці християнського керівництва
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфіку предмету дисципліни, її структуру та понятійний апарат; - Основні логічні форми та закони правильного мислення; - Логічні операції над поняттями та судженнями; - Основні види дедуктивних та індуктивних умовиводів; - Основи логічної теорії доведення та спростування; - Місце логіки й аргументації в пізнанні волі Божої; - Приклади використання логіки Ісусом Христом; - Особливості аргументації і суперечки в місіонерській й проповідницькій діяльності. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Давати правильні визначення поняттям та термінам, робити безпосередні та опосередковані умовиводи - Логічно обґрунтовувати правильні твердження та спростовувати неправильні; - Знаходити логічні помилки у визначеннях, умовиводах та доведеннях з позицій християнського світогляду.

Міждисциплінарні зв'язки.

Курс „Логіка” вивчається паралельно з курсом „Філософія”, „Психологія” та передуює вивченню дисциплін з загально-професійної та професійної і практичної підготовки: „Риторика”, „Педагогіка”, „Основи наукових досліджень”, „Біблійна герменевтика”, „Систематична апологетика”, „Систематичне богослов'я”, „Гомілетика”, «Основи правознавства».

5. Програма навчальної дисципліни «Логіка»

Розділ 1. Предмет логіки

Тема 1. Логіка як філософська наука.

Проблема істинності та формально логічної правильності мислення. Істинність і її відношення до змісту думки, правильність – як відношення до форми думки, її побудови. Мислення і мова. Форми мислення і закони мислення.

Тема 2. З історії логіки.

Зародження логіки в лоні філософії. Логіка як наука філософська за своїми завданнями і відношенням до інших наук. Аристотель – засновник формальної логіки. Логіка і філософія. Логіка Давньої Індії. Логіка Давньої Греції. Схоластична логіка (середньовічна). Логіка доби Відродження. Логіка Нового часу. Сучасна логіка. Історія логіки в Україні.

Тема 3. Логіка як наука про закони і форми правильного мислення.

Форми мислення: поняття, судження, умовиводи. Логіка як наука про форми правильної побудови думки. Загальна характеристика основних форм логічного мислення. Простий категоричний силізм. Основні закони логіки. Загальна характеристика основних законів логіки. Всезагальність (універсальність) законів логіки. Специфіка формально-логічних законів.

Розділ 2. Форми мислення: поняття і судження

Тема 4. Поняття як форма мислення.

Види поняття, зміст і обсяг поняття. Закон оберненого відношення між змістом і обсягом поняття. Відношення між поняттями. Порівнянні і непорівнянні поняття. Сумісні і несумісні поняття. Відношення між сумісними і несумісними поняттями. Використання кругових схем для ілюстрації типів відношень між поняттями.

Тема 5. Операції над поняттями.

Обмеження і узагальнення понять. Операція поділу понять (їх обсягів). Операції над поняттями. Додавання, множення і віднімання понять. Операція визначення поняття.

Тема 6. Судження як форма мислення.

Загальна характеристика судження. Судження і речення. Роль запитання в пізнанні. Види запитань: коректні і некоректні запитання. Значення суджень як форми мислення. Класифікація суджень. Прості судження. Поняття атрибутивного судження та його структура. Категоричні судження та їх види. Види суджень за кількістю та якістю. «Логічний квадрат». Види простого судження за модальністю. Складні судження. Структура складних суджень. Безумовні судження. Умовні судження. Логіка висловлювань. Логіка предикатів.

Розділ 3. Форми мислення: умовиводи

Тема 7. Умовивід як форма мислення.

Загальна характеристика умовиводів. Безпосередні умовиводи та основні способи їх побудови: обернення, перетворення, протиставлення предикату. Опосередковані дедуктивні умовиводи. Простий категоричний силогізм. Визначення і будова простого категоричного силогізму. Правила термінів. Правила щодо засновків силогізму. Фігури і модуси простого категоричного силогізму та їх різновиди. Скорочений силогізм – ентимема.

Тема 8. Визначення і будова простого категоричного силогізму.

Складні силогізми (полісилогізми). Прогресивний (поступальний) полісилогізм. Регресивний (зворотний) полісилогізм. Складноскорочені силогізми. Розділові і умовні умовиводи. Умовиводи суто розділові, розділово-категоричні та розділово-умовні. Різновиди умовних умовиводів: суто умовний, умовно-категоричний, умовно-розділовий (лематичний). Види лематичних умовиводів: дилеми, трилеми, полілеми. Види дилем: конструктивні та деструктивні, прості і складні.

Тема 9. Індуктивні умовиводи і їх види.

Види індуктивних умовиводів. Повна індукція. Неповна індукція. Популярна індукція. Наукова індукція. Методи наукової індукції. Методи встановлення причинних зв'язків: єдиної подібності, єдиної відмінності, поєднаний метод подібності і відмінності, метод залишків. Роль індукції в процесі пізнання.

Розділ 4. Доведення і спростування

Тема 10. Доведення і спростування.

Доведення і спростування в аргументації. Основні види аргументів: факти дійсності, закони, аксіоми, визначення, та інші, раніше доведенні положення. Мистецтво полеміки. Еристика – мистецтво ведення суперечки (полеміки). Умови успішної дискусії. Суперечка, її види та форми. Аргументація і суперечка в місіонерській і проповідницькій діяльності.

Тема 11. Аналогія. Гіпотеза.

Визначення аналогії як традуктивного умовиводу. Схема міркування за аналогією. Види аналогій. Евристична роль аналогії в розвитку наукового знання. Багатозначність поняття «гіпотеза». Види гіпотези. Пізнавальна роль гіпотези.

Тема 12. Софізми і паралогізми, парадокси і антиномії.

Різновиди неприпустимих прийомів суперечки: софізми, «хитрощі» стосовно тези, стосовно аргументів і стосовно демонстрації, аргументи ad hominem etc.

Розділ 5. Логіка і богослов'я.

Тема 13. Логіка – складова методології наукового пізнання.

Методологія наукового дослідження як наука про методи наукового дослідження. Богослов'я – конкретна наука, що повинна спиратися на методологію наукового пізнання в найширшому її розумінні. Необхідність систематизованого вивчення логіки як філософської науки для інтелектуальної діяльності богословів.

Тема 14. Форми і методи наукового дослідження.

Пізнаваність світу. Рівні, форми і методи пізнання. Чуттєве і раціональне (логічне) пізнання й їх форми. Пізнання світу як одна з найголовніших потреб людини. Істина в науці і богослов'ї. Євангельське розуміння істини. Способи перевірки істини. Логічні, психологічні і гносеологічні перешкоди на шляху пізнання істини. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження.

Тема 15. Наука і християнство.

Можливість і реальність чудес. Про досвід безпосереднього богопізнання. Катафатичне і апофатичне богопізнання. Поняття творчої діяльності. Наукове відкриття. Використання знань з логіки у вивченні Святого Писання та місіонерській і проповідницькій діяльності. Логічні проблеми еристики.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Предмет логіки й історія її становлення												
Тема 1. Предмет і значення логіки	6	2	2	-	2	-	2	-	-	-	2	-
Тема 2. З історії логіки	4	2	-	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 3. Логіка як наука про закони і форми правильного мислення	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Тема 4. Основні закони логіки	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4	-
Розділ 2. Форми мислення: поняття і судження												
Тема 5. Поняття як форма мислення	6	2	2	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 6. Операції над поняттями	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Тема 7. Судження як форма мислення	6	2	2	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Розділ 3. Форми мислення: умовиводи												
Тема 8. Умовивід як форма мислення	6	2	2	-	2	-	2	-	-	-	2	-
Тема 9. Простий категоричний силогізм	6	2	2	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 10. Індуктивні умовиводи і їх види	6	2	2	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Тема 11. Гіпотеза, її види і пізнавальна роль	6	-	-	-	2	4	4	-	-	-	4	-
Розділ 4. Доведення і спростування												
Тема 12. Доведення і спростування	6	2	2	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 13. Аналогія. Гіпотеза	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-
Тема 14. Софізми і паралогізми, парадокси і антиномії	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Тема 15. Мистецтво полеміки	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 5. Логіка і богослов'я												
Тема 16. Логіка – складова методології наукового пізнання	4	2	-	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 17. Форми і методи наукового пізнання	6	2	2	-	2	-	4	1	1	-	2	-
Тема 18. Наука і	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	4	-

християнство												
Усього годин	90	30	16	-	40	4	75	6	6	-	63	-

7. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Предмет і значення логіки	2	1
2	Основні історичні етапи розвитку логіки	2	-
3	Логіка як наука про закони і форми правильного мислення	2	1
4	Поняття як форма мислення	2	-
5	Операції над поняттями	2	1
6	Судження як форма мислення	2	-
7	Умовивід як форма мислення	2	1
8	Простий категоричний силізм	2	-
9	Індуктивні умовиводи і їх види	2	1
10	Доведення і спростування	2	-
11	Аналогія. Гіпотеза	2	1
12	Софізми і паралогізми, парадокси і антиномії	2	-
13	Логіка – складова методології наукового пізнання	2	-
14	Форми і методи наукового пізнання	2	-
15	Наука і християнство	2	-
	Разом	30	6

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Предмет і значення логіки	2	1
2	Поняття як форма мислення	2	1
3	Судження як форма мислення	2	1
4	Умовивід як форма мислення	2	1
5	Простий категоричний силізм	2	-
6	Індуктивні умовиводи і їх види	2	1
7	Доведення і спростування	2	1
8	Форми і методи наукового пізнання	2	-
	Разом	16	6

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Предмет і значення логіки	2	

2	Основні історичні етапи розвитку логіки	2	
3	Логіка як наука про закони і форми правильного мислення	2	
4	Поняття як форма мислення	2	
5	Операції над поняттями	4	
6	Судження як форма мислення	6	
7	Умовивід як форма мислення	4	
8	Простий категоричний силогізм	4	
9	Індуктивні умовиводи і їх види	2	
10	Доведення і спростування	2	
11	Аналогія. Гіпотеза	2	
12	Софізми і паралогізми, парадокси і антиномії	2	
13	Логіка – складова методології наукового пізнання	2	
14	Форми і методи наукового пізнання	2	
15	Наука і християнство	2	
16	Мистецтво полеміки	4	
	Разом	44	63

10.Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням з курсу «Логіка» є самостійне опрацювання матеріалу за темою «Гіпотеза, її види і пізнавальна роль» та підготування відповідних матеріалів у вигляді реферату. За виконання роботи може бути нараховано до 6 балів.

11.Види контролю і система накопичення балів

	Види контрольного заходу	Кількість контрольн. заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Виступ на семінарському занятті	8	0-5	0-40
2	Участь у дискусії на семінарському занятті	8	0-3	0-24
4	Контрольне тестування за вивченим матеріалом 1- 3 розділів (письмово)	1	30	30
5	Індивідуальне письмове завдання	1	6	6
6	Екзамен			
	Разом			100

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою / National grade		Мін. бал / Min. marks	Макс. бал / Max. marks	Шкала ЄКТС / ECTS grade
недиференційована шкала / undifferentiated grade	диференційована шкала / differentiated grade			
Зараховано / Passed	Відмінно / Excellent	90	100	A
	Добре / Good	82	89	B
		74	81	C
	Задовільно / Satisfactory	64	73	D
		60	63	E
Не зараховано / Fail	Незадовільно / Fail	35	59	Fx
		0	34	F

13. Плани семінарських занять

Семінар 1

Тема: Логіка як філософська наука

План

1. Логіка – наука про закони і форми правильного мислення.
2. Мислення і мова. Мова логіки.
3. Основні форми і закони мислення.
4. Значення логіки для фахової підготовки служителів церкви і богословів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4.

Додаткова: 9, 10, 11, 12, 13.

Семінар 2

Тема: Поняття як форма мислення

План

1. Загальна характеристика поняття. Поняття і слово.
2. Зміст і обсяг поняття. Види понять.
3. Відношення між поняттями.
4. Концепція вищих психічних функцій Л.С. Виготського.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 6, 7.

Додаткова: 9, 10, 11, 14, 15, 16.

Семінар 3

Тема: Судження як форма мислення

План

1. Загальна характеристика судження. Судження та речення.
2. Прості судження, їх види та структура.
3. Логічні відношення між категоричними судженнями. Основні закони логіки.
4. Складне судження. Логічні сполучники та логічні операції.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8.

Додаткова: 9, 10, 11, 14, 15, 16.

Семінар 4

Тема: Умовивід як форма мислення

План

1. Умовиводи безпосередні і опосередковані.
2. Види безпосередніх умовиводів: перетворення, обернення, протиставлення.
3. Умовиводи дедуктивні і індуктивні.
4. Складні і складноскорочені силогізми.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8.

Додаткова: 9, 10, 11, 14, 15, 16.

Семінар 5

Тема: Простий категоричний силогізм

План

1. Поняття простого категоричного силогізму та його структура. Ентимема
2. Загальні правила категоричного силогізму.
3. Фігури і модуси категоричного силогізму.
4. Умовно-категоричний силогізм.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5.

Додаткова: 9, 12, 13, 14, 15, 16.

Семінар 6

Тема: Індуктивні умовиводи і їх види

План

1. Поняття про індукцію.
2. Повна індукція. Неповна індукція.
3. Популярна індукція. Наукова індукція.
4. Методи наукової індукції..

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 8.

Додаткова: 9, 10, 11, 15, 16.

Семінар 7

Тема: Доведення і спростування

План

1. Поняття та структура доведення.
2. Правила формально-логічного доведення.
3. Пряме доведення. Непряме доведення.
4. Поняття спростування та його види.
5. Софізми і паралогізми, парадокси і антиномії.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 8.

Додаткова: 10, 13, 15, 16.

Семінар 8

Тема: Форми і методи наукового пізнання

План

1. Пізнаваність світу. Рівні, форми і методи пізнання.

2. Істина в науці і в богослов'ї.
3. Форми чуттєвого та раціональне пізнання. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання.
4. Наукове і релігійне пізнання як осягнення істини в межах різних парадигм.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 5, 8.

Додаткова: 10, 12, 13, 14, 15, 16.

14. Екзаменаційні питання

1. Предмет і значення логіки.
2. Історичні етапи розвитку науки логіки.
3. Особливості абстрактного мислення. Чуттєві і раціональні форми пізнання.
4. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання.
5. Поняття, їх види. Відношення між поняттями.
6. Зміст і обсяг понять.
7. Поділ понять. Дихотомічний поділ понять.
8. Операції обмеження і узагальнення понять.
9. Операція поділу понять. Види поділу понять.
10. Сумісні поняття. Несумісні поняття.
11. Класифікація та її види.
12. Визначення понять. Види та правила визначення понять.
13. Судження, його структура.
14. Класифікація суджень. Прості і складні судження.
15. Безумовні і умовні судження. Логіка висловлювань.
16. Атрибутивні, релятивні та екзистенціальні судження.
17. Судження і речення. Роль запитання в пізнанні.
18. Логічний квадрат. Об'єднана класифікація суджень за кількістю та якістю.
19. Види простого судження за модальністю. Проблематичне і достовірне судження.
20. Складні судження. Таблиця істинності складних суджень.
21. Загальна характеристика умовиводу. Безпосередні умовиводи.
22. Опосередковані дедуктивні умовиводи. Простий категоричний силогізм.

23. Фігури та модуси простого категоричного силлогізму.
24. Загальні правила і правила фігур простого категоричного силлогізму.
25. Скорочений силлогізм (ентимема).
26. Складні силлогізми. Складноскорочені силлогізми. Епіхейрема.
27. Розділові умовиводи та їх різновиди.
28. Умовні умовиводи та їх різновиди. Умовно-розділовий (лематичний) умовивід.
29. Індуктивний умовивід, його види.
30. Повна індукція. Популярна індукція.
31. Індукція через простий перелік.
32. Індукція через відбір фактів.
33. Наукова індукція.
34. Методи встановлення причинних зв'язків.
35. Аналогія. Види аналогій.
36. Гіпотеза, версія. Робоча гіпотеза.
37. Доведення і спростування.
38. Дискусія, полеміка, спір.
39. Логіка висловлювань.
40. Логічні сполучники: кон'юнкція: диз'юнкція, імплікація, еквіваленція, заперечення.
41. Основні закони логіки. Поняття закону в логіці.
42. Закон тотожності.
43. Закон суперечності.
44. Закон виключеного третього
45. Закон достатньої підстави.
46. Аргументація. Структура аргументації.
47. Доказова та недоказова аргументація.
48. Пряма та непряма аргументація.
49. Дискусія. Полеміка. Диспут. Дебати.
50. Суперечка, її види та форми. Внутрішня суперечка.
51. Різновиди неприпустимих прийомів суперечки.

52. Софізми і паралогізми, парадокси-антиномії. Парадокси-апорії.
53. Докази і спростування в суперечці.
54. Поняття про критику. Види критики.
55. Спростування як окремий випадок критики.
56. Правила та помилки щодо: тези, аргументів, демонстрації.
57. Аргументація і суперечка в місіонерській і проповідницькій діяльності.
58. Пізнаваність світу. Рівні, форми і методи пізнання.
59. Традиційні раціональні аргументи на доказ буття Бога.
60. Істина в науці і в богослов'ї. Обмеженість логіки в розумінні Слова Божого.
61. Наукове і релігійне пізнання як осягнення істини в межах різних парадигм.
62. Межі використання знань з логіки християнами.
63. Значення логіки для фахівця – служителя церкви і богослова.

15. Література до курсу

Основна

1. Тофтул М.Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 368 с.
2. Мозгова Н.Г. Логіка: Навч.посіб. – Каравелла, 2006. – 248 с.
3. Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник для вузів. – К.: Знання, 2002. – 255 с.
4. Гусев Д.А. Логика: конспект лекций с задачами. М., Айрис-пресс, 2005. – 240 с.
5. Карпунин В.А. Логика и богословие. Учебное пособие. «Библия для всех». Санкт-Петербург – 2002.- 408 с.
6. Кириллов В.И., Орлов Г.А., Фокина Н.И. Упражнения по логике. Изд. 4-е, переработанное и дополненное. – М., 2002.- 160 с.
7. Гетманова А.Д. Логика: Словарь и задачник: Учеб. пособие для студентов вузов. М., 1998. – 335 с.
8. Головин С.Л. Логика и Библия. – Христианский Научно-апологетический центр, Симферополь, 1999. – 23 с.

Додаткова

9. Бандурка О. М., Тягло О. В. Курс логіки. Підручник. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 160 с.
10. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика: Учебник для вузов. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 528 с.
11. Гладунський В. Н. Логіка: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. – Львів: Афіша, 2002. – 359 с.
12. Конверський А.Є. Логіка: підручник для студентів юридичних факультетів. К.: Центр учбової літератури, 2008. – 304 с.
13. Кондаков Н.И. Логический словарь. – М.: Наука, 1971. – 656 с.
14. Свинцов В.И. Логика: Учеб. для вузов. – М.: Высш.шк., 1987. – 287 с.
15. Хоменко І.В. Логіка: теорія та практика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 400 с.
16. Яшин Б.Л. Задачи и упражнения по логике. – М.: ВЛАДОС, 1996. – 224 с.